ಕಾಲದ ಪ್ರಹಾರಗಳ ಮೌನಸಾಕ್ಷಿ

ಕೋಟೆಯ ಮೇಲಿರುವ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಅವಶೇಷಗಳು

ಕಾಂಗ್ರಾ ಕೋಟೆ

■ ಜಿ. ನಾಗೇಂದ್ರ ಕಾವೂರು

ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಕಾಂಗ್ರಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಂಗ್ರಾ ಕೋಟೆ (**Kangra Fort**) ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಕೋಟೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. 'ನಾಗರ ಕೋಟ್' ಮತ್ತು 'ಕೋಟ್ ಕಾಂಗ್ರಾ' ಎಂದೂ ಪರಿಚಿತವಾದ ಈ ಕೋಟೆ, ಧೌಲಾಧರ್ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಯ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಬನ್ ಗಂಗಾ ಮತ್ತು ಮಾಂಜಿ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮದ ಬಳಿ ಇತಿಹಾಸದ ಜೀವಂತ ಸಾಕ್ಷಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ, ಯುದ್ಧಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಅನನ್ಯ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಕೋಟೆಗೆ ಸುಮಾರು 4000 ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಅನೇಕ ಸಾಮ್ರಾಟರು, ಸುಲ್ತಾನರು, ರಾಜಪೂತ ರಾಜರು ಮತ್ತು ಮುಘಲ್ ಬಾದಶಾಹಿಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ, ದಾಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಈ ಕೋಟೆ, ಇಂದಿಗೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಶೌರ್ಯಗಾಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಕೋಟೆಯ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರ

ಕಾಂಗ್ರಾ ಕೋಟೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಏರಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವ ದೃಶ್ಯ ಒಂದು ಕಾವ್ಯದಂತೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಹಿಮಾಲಯದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಈ ಕೋಟೆ, ಶತಮಾನಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಹೊತ್ತು ನಿಂತು, ಕೆಳಗೆ ಹರಡಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ, ನದಿಗಳು ಹಾಗೂ ದೇವಾಲಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನೇ ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಟೆಯ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಬನ್ ಗಂಗಾ ಮತ್ತು ಮಾಂಜಿ ನದಿಗಳು ಬೆಳ್ಳಿಪಟ್ಟೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ನದಿ ತೀರದ ಹಸಿರು ಕಾಡುಗಳು, ಕಲ್ಲಿನ ದಿಬ್ಬಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಇಂಚರ—ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ಶಾಂತ ಸ್ವರಸಂಗೀತವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ದೂರದ ಧೌಲಾಧರ್ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಯ ಹಿಮಚ್ಛಾದಿತ ಶಿಖರಗಳು ಈ ದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಂಭೀರತೆ ಮತ್ತು ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಇದೇ ದೃಶ್ಯಪಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಭಾವವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಭೈರೂನ್ ದೇವಿ ದೇವಾಲಯ, ಅಂಬಿಕಾ ದೇವಿ ದೇವಾಲಯ ಹಾಗೂ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜ್ವಾಲಾದೇವಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ದರ್ಶನವೂ